7/182

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
193

ANKARA
20/3/2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 5/2/2003 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-655 sayılı yazınız.
b) 18/2/2003 tarihli ve 97 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Mesut Değer tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/182-660 Esas No.lu soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EKLER:
EK-1 Soru önergesi (2 adet-2 sayfa)
cevabı
EK-2 Rapor (2 adet-7 sayfa)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../..../2003

Sayın
Mesut DEĞER
Diyarbakır Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/182-660 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

10/7/1987 tarihli ve 285 sayılı Olağanüstü Hal Bölge Valiliği İhdası Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca kurulan ve 30 Kasım 2002 tarihinde sona eren Olağanüstü Hal'in yürürlükte kaldığı dönem boyunca Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin yetki alanı kapsamında olan yerleşim birimlerinde:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde düzenlenen haklarının ihlâl edildiği iddiasını içeren Devletimiz aleyhinde yapılan başvurulardan Hükûmetimize tebliğ edilenlerin sayısının 197 olduğu, bu sayının dosya esasına göre tespit edildiği, bazı başvuruların birden çok kişiye ve birden çok iddiaya ilişkin olabildiği, bunlardan 42 adedînin 7/3/2003 tarihi itibarıyla kabul edilebilir bulunduğu,

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine, Mahkemenin zorunlu yargı yetkisinin Ülkemiz tarafından tanındığı 1990 yılından bu yana Devletimiz aleyhine, 30/11/2002 tarihinde sona eren Olağanüstü Hal'in yürürlükte kaldığı dönem boyunca Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin yetki alanı kapsamında olan yerleşim birimlerinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde düzenlenen haklarının ihlâl edildiği iddiasıyla yapılan başvurulardan Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa İnsan Hakları Divanı ve Avrupa Konseyi Delegeler Komitesi tarafından 41 karar çıkartıldığı, bunlardan 5'inin Türkiye lehine 36'sının ise Türkiye aleyhine sonuçlandığı, 27 başvurunun ise dostane çözüm ile sonuçlandığı,

23/1/2003 tarihli ve 4793 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun gereğince yeniden düzenlenen yargılamanın yenilenmesi hükümleri çerçevesinde eski DEP milletvekili olan 4 kişinin yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurduğu, bunlar dışında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı nedeniyle yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulmasına ilişkin bilgi bulunmadığı,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../..../2003

2

Dışişleri Bakanlığının Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Genel Müdür Yardımcılığı ifadeli 7/3/2003 tarihli ve 156.50/2003/AKGY/86217 sayılı yazının incelenmesinden,

Anlaşılmıştır.

Öte yandan, Bakanlığımız Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "İnsan Hakları Raporu" ilişikte sunulmuştur.

İçişleri Bakanlığından cevap geldiğinde ayrıca bildirilecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

T.C.
ADALET BAKANLIĞI

ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

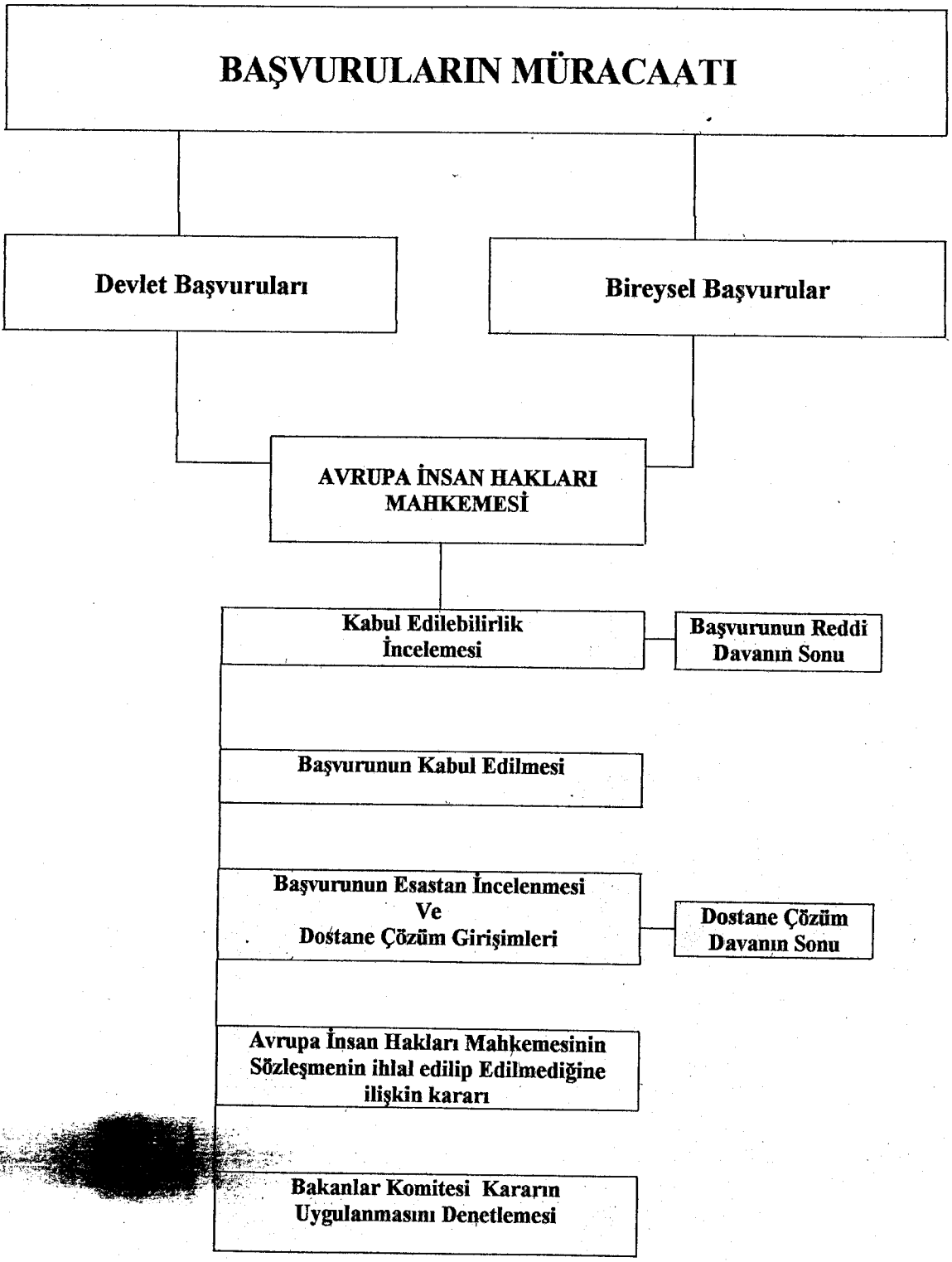
İNSAN HAKLARI RAPORU

15.03.2003 Tarihi İtibariyle

ADALET BAKANLIĞI
ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞİLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
(İnsan Hakları Bürosu)

"Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunmasına ilişkin Avrupa Sözleşmesi" 18 Mayıs 1954 Tarihinde Yürürlüğe girmiş olup Türkiye'nin de içinde bulunduğu toplam 41 Devlet bu sözleşmeye taraf olmuştur.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ ÇALIŞMA YÖNTEMİ

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

TÜRKİYE ALEYHİNE YAPILAN BAŞVURULAR :

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesindeki temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği gerekçesiyle, AİHM'ne , bu güne kadar resmi olmayan rakamlara göre Türkiye aleyhine yaklaşık **5250** bireysel başvuru ile ilk sırada, ikinci **Rusya 3784**, Üçüncü **Polonya 3156** ve **İtalya 1722** ile dördüncü sırada bulunmaktadır. Halen **AİHM önünde 30.828** başvuru bulunmaktadır.

BAŞVURULARIN SINIFLANDIRILMASI (Sonuçlananlar Dahil)

1	Güney Kıbrıs Rum Kesimi (GKRY)'nden yapılan bireysel başvurular	**2250**
2	Güneydoğu Anadolu 'daki vatandaşlarımızca yapılan bireysel başvurular	**1500**
3	Yuksek Askeri Şura Kararıyla Türk Silahlı Kuvvetlerden Uzaklaştırılanların başvuruları	**77**
4	Devlet Başvuruları	**2**
5	Parti Kapatma ile ilgili başvurular	**8**
6	Mülteci Başvuruları	**23**
7	Kamulaştırmayla ilgili başvurular	**934**
8	Sıkı yönetimden devir olunan davalara ilişkin başvurular	**26**
TOPLAM		**4820**

Başvurularla ilgili olarak A.İ.H.S 'nin İhlal edildiği ileri sürülen maddelere göre dökümü aşağıya çıkarılmıştır.(Sonuçlananlarda dahil)

AİHS Mad.	**Maddenin Açıklaması**	**Başvuru Sayısı**
2.Mad.	Yaşam Hakkı	**154**
3.Mad.	İşkence ve Kötü Muamele Yasağı	**362**
5.Mad.	Hürriyet ve Güvenlik Hakkı	**453**
6.Mad.	Adil Yargılanma Hakkı	**901**
7.Mad.	Suç ve Cezaların Kanuniliği	**99**
8.Mad.	ÖzelHayat ve Aile Hayatının Korunması-Konut Dokunulmazlığı	**419**
9.Mad.	Düşünce , Vicdan ve Din Özgürlüğü	**95**
10.Mad.	İfade Özgürlüğü	**195**
11.Mad.	Dernek Kurma ve Toplantı Özgürlüğü	**58**
13.Mad.	Hak Arama Özgürlüğü	**311**
14.Mad.	Ayrımcılık Yasağı	**239**
1.Protokol 1.Mad.	Mülkiyet Hakkı	**969**

(Not : Bir başvuruda birden fazla başvuran bulunabildiği gibi Bir kişi birden fazla madde ihlali için başvuruda bulunmuştur

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARIYLA VE DELEGELER KOMİTESİNDE SONUÇLANAN BAŞVURULAR

(Bakanlığımıza Resmen Ulaşan Bilgilere Göre)

1	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Aleyhimize Verdiği Karar Sayısı	**302**
2	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin lehimize Verdiği Karar Sayısı	**12**
3	Delegeler Komitesinin Türkiye Aleyhine Verdiği Karar Sayısı	**12**
4	Dostane Çözümle Sonuçlanan Başvuru Sayısı	**526**
5	AİHM'nin Kabul Edilemez Bulduğu Başvuruların Sayısı	**109**
6	Diğer Nedenlerle Kayıttan Silinen Başvurular	**16**

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINDAN BAKANLIĞIMIZA GÖNDERİLEN VE AİHM'NE YAPILAN BAŞVURULAR HAKKINDA YILLARA GÖREİSTATİSTİKİ BİLGİLER

YIL	BAŞVURU SAYISI	MAHKEME KARARI	DOSTANE ÇÖZÜM
1990	17	---	---
1991	1	---	---
1992	19	---	---
1993	32	1	3
1994	69	---	5
1995	70	2	1
1996	74	2	---
1997	327	9	1
1998	325	20	1
1999	138	18	1
2000	328	26	24
2001	369	168	298
2002	262	52	181
2003	42	2	10

BAKANLIĞIMIZA BİLDİRİLEN

BAŞVURU SAYISI	2073
SONUÇLANAN (Mahkeme Kararı-Dostane Çözüm)	825
KAYITTAN SİLİNEN	16
KABULEDİLEMEZLİK KARARI	109
DERDEST	1123

KARARLARA KONU TEŞKİL EDEN KANUN MADDELERİ

1	Memurîn Muhakematı Hakkında Kanun ve 285 sayılı KHK' nin 4/1 maddesi
2	CMUK ta değişiklik yapan 3842 sayılı Kanun
3	Siyasi Partiler Kanunu
4	TCK nun 312 Maddesi
5	CMUK 226 Maddesinin 4.Fıkrası
6	DGM 'lerin Kuruluş ve İşleyişi Hakkındaki 2845 Sayılı Kanun
7	3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunun 6. ve 8. Maddeleri
8	Anayasanın 143. Maddesi
9	3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 1. ve 2. Maddeleri.

SİYASİ PARTİLER İLE İLGİLİ BAŞVURULAR

1	**T.K.B.P.**	TÜRKİYE BİRLEŞİK KOMÜNİST PARTİSİ	19392/1992	Karar Verildi
2	**S.P.**	SOSYALİST PARTİ	21237/1993	Karar Verildi
3	**H.E.P.**	HALKIN EMEK PARTİSİ	22724/1993 22725/1993	Karar Verildi
4	**S.T.P.**	SOSYALİST TÜRKİYE PARTİSİ	26482/1995	Görüşülüyor
5	**Ö.Z.D.E.P.**	ÖZGÜRLÜK VE DEMOKRASİ PARTİSİ	23885/1995	Karar Verildi
6	**R.P.**	REFAH PARTİSİ	41340/1998	Karar Verildi
7	**D.D.P.**	DEMOKRASİ VE DEĞİŞİM PARTİSİ	43609/1998 39947/1998	Görüşülüyor

TCK 243-245 Maddelerine Muhalefet.

TCK.243-245 Mad. İhlal Suçlarından Genel Müdürlüğümüz İnsan Hakları Bürosuna 3.3.8.92.2000 sayılı Genelgemiz Gereğince Savcılık ve Mahkemelerimize İntikal Eden Olaylar Hakkında yılara göre İstatistiksel Bilgiler

2000 Yılı

Savcılık

Savcılığa Gelen İş		**1633**
Sonuçlanan İddialar		**890**
Görevsizlik	*5*	
Takipsizlik	*366*	
Yetkisizlik	*29*	
Mahkemeye Sevk Edilen İş Miktarı (İddianame)	*490*	
Savcılıklarda Devam Eden İş Miktarı (Hazırlık)		**743**

Mahkemeler

Mahkemelere Gelen İş Miktarı (103 Dosya Esk.Yıl)		**826**
Sonuçlanan İş Miktarı		**273**
Beraat	*123*	
Mahkumiyet	*101*	
Erteleme	*29*	
Görevsizlik	*17*	
Yetkisizlik	3	
Mahkemelerde Devam Eden İş Miktarı		**553**

2001 Yılı

Savcılık

Savcılığa Gelen İş		**1605**
Sonuçlanan İddialar		**774**
Görevsizlik	*6*	
Takipsizlik	*469*	
Yetkisizlik	*56*	
Mahkemeye Sevk Edilen İş Miktarı (İddianame)	*243*	
Savcılıklarda Devam Eden İş Miktarı (Hazırlık)		**831**

Mahkemeler

Mahkemelere Gelen İş Miktarı		**831**
Sonuçlanan İş Miktarı		**320**
Beraat	*186*	
Mahkumiyet	*19*	
Erteleme	*105*	
Görevsizlik	*9*	
Yetkisizlik	*1*	
Mahkemelerde Devam Eden İş Miktarı		**511**

2002 Yılı

Savcılık

Savcılığa Gelen İş		**1362**
Sonuçlanan İddialar		**548**
Görevsizlik	*4*	
Takipsizlik	*319*	
Yetkisizlik	*15*	
Mahkemeye Sevk Edilen İş Miktarı (İddianame)	*210*	
Savcılıklarda Devam Eden İş Miktarı (Hazırlık)		**814**

Mahkemeler

Mahkemelere Gelen İş Miktarı(283 Dosya Esk.Yıl)		**814**
Sonuçlanan İş Miktarı		**762**
Beraat	*256*	
Mahkumiyet	*85*	
Erteleme	*73*	
Görevsizlik	*26*	
Yetkisizlik	*2*	
Mahkemelerde Devam Eden İş Miktarı		**335**

Not 1: Savcılık ve Mahkemelerimize intikal eden olaylar ve açılan davalar birkaç yıl sürebilmektedir. Bu nedenle sonuçlanan kararlar diğer yıllardan olabilmektedir. (Sayıların tutmaması bu nedenledir.)

Not 2 : T.C.K. 243 - 245. Mad. (İşkence ve Kötü Muamele) İhlal Suçlarından Savcılık ve Mahkemelerimize İntikal Eden Olaylar Hakkında, Türkiye Genelinde 134 Cumhuriyet Başsavcılığı ve buna bağlı Mülakat Savcılıklara yapılan genelgelere cevaben her ay düzenli olarak gönderilen bilgiler , Genel Müdürlüğümüz Bünyesinde İnsan Hakları Bürosu Tarafından ilgili Hakimlerin bilgisi dahilinde Bilgisayar ortamında Titizlikle takip edilip ayrıntılı raporlar hazırlanarak değerlendirilmektedir.

DOSTANE ÇÖZÜMLE SONUÇLANAN DOSYALAR HAKKINDA TAZMİNAT MİKTARLARI

Türklirası Karşılığı Ödenen Tazminat Miktarı

	İngiliz Sterlini	Amerikan Doları	Fransız Frangı	Alman Markı
Maddi Tazminat			3.531.000	
Manevi Tazminat			90.000	
Yargılama Gideri			113.000	
Toplam Döviz			***3.734.000***	
Türk Lirasına Çevrilerek Ödenen Toplam Tazminat Miktarı	**2.917.550.374.498**			

Döviz Olarak Ödenen Toplam Tazminat

	İngiliz Sterlini	Amerikan Doları	Fransız Frangı
Maddi Tazminat	93.124	296.221	3.193.100
Manevi Tazminat	–		
Yargılama Gideri			20.000
Döviz Olarak Ödenen Toplam Tazminat	**93.124**	**296.221**	**3.213.100**

Döviz ve Türk Lirası Olarak Ödenecek Toplam Tazminat

	İngiliz Sterlini	Amerikan Doları	**Fransız Frangı**	Alman Markı	Euro
Maddi Tazminat	3.443.000	15.535.599	**7.352.000**		13.823.419
Manevi Tazminat	32.000	10.100	**275.000**		29.500
Yargılama Gideri	44.000	3.300	**72.000**		59.300
Döviz ve TL Olarak Ödenecek Toplam Tazminat	**3.3.519.000**	**15.548.999**	**7.699.000**		13.912.219

A.İ.H.M Kararları Çerçevesinde Türkiye'nin Ödeyeceği ve Ödemiş Olduğu Tazminat Miktarları ve Genel Toplamı

(Dostane Çözüm Dahil)

Türk Lirası Karşılığı Ödenen Tazminat Miktarı

	Türk Lirası
Türk Lirasına Çevrilerek Ödenen Toplam Tazminat	**2.917.550.374.498**

Döviz Olarak Ödenen Tazminat Miktarı

	İngiliz Sterlini	**ABD Doları**	**Fransız Frangı**
Döviz Olarak Ödenen Toplam Tazminat	**768.658**	**420.516**	**4.610.252**

Döviz Olarak Ödenecek Tazminat Miktarı

	İngiliz Sterlini	**Fransız Frangı**	**ABD Doları**	**Euro**
Döviz Olarak Ödenecek Toplam Tazminat	**3.690.814**	**13.983.043**	**18.455.124**	**15.622.179**

Not : Maliye Bakanlığından alınan verilere göre Genel Müdürlüğümüze Türk lirası olarak Ödenecek Tazminat Bildirilmemiştir.